

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

extendere potest. Et paucis interjectis, ita profertur. *Sed quia Christus secundum humanam naturam, non solum fuit reparator naturæ, sed etiam gratia propagator, affuit etiam ei tercia cognitio, quâ plenissime cognovit quidquid ad mysteria gratiæ potest pertinere.* Quibus verbis duplicem scientiam infusam in Christo agnoscit, unam naturalem, & ad objecta naturalia terminatam; alteram supernaturalem, & ad mysteria gratiæ, seu objecta supernaturalia se extendentem. Unde hic quæst. 11. art. 1. docet per scientiam divinitus Christo inditam, fuisse reductam ad actum, non solum potentiam obedientiæ quâ potest anima supernaturalia cognoscere, sed etiam potentiam naturalem, quâ potest intelligere quæcumque pertinent ad scientias humanas.

12. His locis S. Doctor non solum conclusionem nostram aperte docet, sed etiam ad illam suadendam, duplicem rationem insinuat. Prima est: Nulla perfectio aliis creaturis concessa, est neganda animæ Christi: Sed in Angelis reperitur duplex scientia per se infusa, una supernaturalis, per quam objecta supernaturalia extra verbum cognoscunt; alia naturalis, quâ res naturales in seipsis contemplantur, per species quas à Deo in creatione receperunt: Ergo etiam in Christo duplex illa scientia per se infusa admittenda est.

13. Dices, Majorem esse veram, si sit in humanitate Christi ad omnem illam perfectionem naturalis capacitas; falsam autem, si non sit in illa capacitas naturalis ad aliquam ex illis perfectionibus; animam verò Christi, utpote conjunctam corpori, non esse capace ad recipiendas species rerum naturalium, non dicentes ordinem ad phantasmata, subindeque per se infusas, bene tamen Angelos, quia sunt substantiæ separatæ, & independentes à corpore.

14. Sed contra primò: Animæ separatæ debetur modus cognoscendi independens à phantasmate, quia in illo statu est independens à corpore, & modus operandi sequitur modum essendi, ut docet D. Thomas 1. part. quæst. 89. art. 1. Sed anima Christi Domini, esto sit corpori unita, D est tamen independens ab illo, illique quoad cognitionem non subdita, ratione status beatifici, ut asserit idem S. Doctor hic art. 2. Ergo debitus est illi modus cognoscendi à phantasmate independens.

15. Confirmatur: Anima Christi Domini solum fuit corpori subdita in his quæ ad salvandum redemptionis nostræ mysterium necessaria fuere, ideo enim impassibilitas non transivit ex anima ad corpus, ut locus nostræ redemptioni per mortem & passionem daretur: Sed quod à corpore in omni cognitione naturali dependeret, non erat ad finem redemptionis necessarium: Ergo talem dependentiam non habuit.

16. Confirmatur amplius: Anima puri viatoris, quandiu est corpori conjuncta, non solum pendet à corpore, & à phantasmatibus in naturali cognitione, sed etiam in supernaturali; & tamen anima Christi, quia non solum erat viator, sed etiam comprehensor, à phantasmatibus per se non dependebat in cognitione supernaturali, ut communiter docent Theologi: Ergo non dependebat ab illis per se in omni naturali cognitione, sed aliquam habuit à corpore omnino independentem, subindeque mediis speciebus naturalibus per se infusis elicitam.

17. Secunda ratio quam insinuat S. Doctor hic art. Tom. IV.

A 1. sic potest proponi. Omnis potentia receptiva animæ Christi debuit ad actum reduci, ne imperfecta post assumptionem maneret ejus humanitas: Atqui anima Christi non solum erat in potentia obedientiali ad cognoscenda objecta supernaturalia in verbo, sed etiam extra verbum; & ad cognoscenda objecta naturalia, non solum per species à phantasmatibus abstractas, sed etiam per species à Deo infusas, sicut Angeli & animæ separatæ à corpore ea cognoscunt, ut patet ex dictis ratione præcedenti, & docet expressè S. Thomas quæst. 10. de verit. art. 5. ad 1. his verbis: *Cum Christus esset comprehensor & viator, habuit utrumque modum considerandi, unum quo Angelis conformabatur, ut sine discursu consideraret, alium quo per conversionem ad phantasmata.* Ergo in Christo duplex fuit scientia infusa, una naturalis, & alia supernaturalis.

Confirmatur: Pertinet ad dignitatem animæ Christi omnis intellectualis perfectio, quæ potest animæ rationali in aliquo statu convenire, dummodo cum unione ad Verbum, aut cum visione beatifica, aut cum aliqua altera majori perfectione incompatibilitatem non habeat: Sed cognitio rerum naturalium & supernaturalium, per species à Deo infusas, quæ competit Angelis, & animæ rationali in statu separationis, nec cum unione ad Verbum, nec cum visione beatifica, nec cum altera majori perfectione, habet incompatibilitatem: Ergo illa animæ Christi attribueda est, ut magis ex argumentorum solutione patebit.

§. II.

Solvuntur objectiones.

19. Contra præcedentes conclusiones objicitur primò: Scientia infusa in Christo est otiosa & superflua: Ergo non est admittenda. Consequenter patet, gratia enim non minus abhorret à superfluo, quam natura. Antecedens probatur: Per scientiam beatam expletur & satiatur omnis potentia obedientialis animæ Christi in ordine ad objecta supernaturaliter cognoscibilia; & per scientias acquisitas satiatur ejus potentialitas naturalis in ordine ad cognoscibilia naturaliter: Ergo superflue constituitur in illa scientia per se infusa, à beatifica, & à scientiis acquisitis distincta.

20. Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem dicendum, quod licet per scientiam beatam satiatur potentialitas animæ Christi in ordine ad objecta supernaturalia, quantum ad numerum scitorum, non tamen expletur, quantum ad modum sciendi & cognoscendi eadem objecta: Etenim duplex potentialitas obedientialis erat in anima Christi in ordine ad objecta supernaturaliter cognoscibilia. Prima erat ad cognoscenda hæc objecta in verbo, & hæc potentia obedientialis expleta fuit & satiata per scientiam beatam. Altera ad cognoscendum eadem objecta extra verbum, quæ non expletur nisi per scientiam infusam. Idem proportionaliter dicendum est de potentia ad cognoscenda objecta naturalia; illa enim (ut ex D. Thoma supra ostendimus) fuit etiam duplex in Christo, una ad cognoscendas res naturales per discursum, & species à phantasmatibus abstractas; altera ad eas cognoscendas sine discursu, & per species à Deo infusas: prima expleta & satiata fuit per scientias naturales acquisitas, secunda verò non nisi per scientiam natura-

sem infusam expleri potuit. Et ita duplex scientia infusa (ut in secunda conclusione monstravimus) in Christo admittenda est: una supernaturalis, per quam objecta supernaturalia extra verbum contemplatur; altera naturalis, quæ cognoscit res naturales per species à Deo infusas, similes his quæ Angeli in sua creatione à Deo receperunt.

21. Dices, Non datur in Deo duplex ille modus cognoscendi res in verbo, & extra verbum, cum omnia solum in sua essentia tanquam in causa cognoscat, ut in Tractatu de scientia Dei contra assertores scientiæ mediæ ostensum est: Ergo pariter in Christo admitti non debet.

Disp. 2.
art. 2.

Sed negatur consequentia & paritas, ob duplicem rationem discriminis. Prima est, quia cum non repugnet intellectui creato animæ Christi specificati à creaturis, bene tamen intellectui divino & increato, potest anima Christi videre creaturas extra verbum, & immediate in seipsis, Deus verò nihil extra seipsum, & independentem ab essentia divina prius cognita potest cognoscere, ut loco citato variis rationibus demonstravimus. Secunda est, quia in intellectu divino, utpote infinitè perfectio, non potest dari duplex modus cognoscendi creaturas, quorum unus sit magis, & alter minus perfectus, bene tamen in intellectu humano animæ Christi: modus autem cognoscendi creaturas extra verbum, & immediate in seipsis, est minus perfectus, quàm modus eas cognoscendi in verbo, & in essentia divina tanquam in causa, juxta illud Augustini lib. 12. de civit. cap. 2. *Cognitio creature in seipsa, decoloratior est, quàm cum in Dei sapientia cognoscitur, velut in arte per quam facta est.*

22.

Obijciunt secundo: Carentia solum negativa alicujus perfectionis, non est imperfectio quæ debeat relegari ab humanitate assumpta: Sed carentia scientiæ infusæ, sive supernaturalis, sive naturalis, solum est negativa respectu intellectus Christi: Ergo nullum videtur inconveniens eam in Christo admittere, subindeque utramque scientiam infusam illi denegare. Major videtur certa, nulla enim res dicitur imperfecta, ratione carentiæ negativæ, sed tantum ratione carentiæ privativæ, unde in Angelis datur nescientia, quæ est carentia negativa scientiæ. Minor verò, in qua est difficultas, quoad utramque partem suadet. Et in primis quod carentia scientiæ infusæ supernaturalis, negativa sit, videtur manifestum, carentia enim privativa est negatio formæ debite: Sed scientia infusa supernaturalis non est debita intellectui Christi creato, cum de ratione formæ supernaturalis sit esse supra exigentiam & debitum omnis naturæ tam creatæ quàm creabilis: Ergo illius carentia non privativa, sed negativa est.

Quod verò etiam carentia scientiæ infusæ naturalis, non sit privativa, sed solum negativa, sic ostenditur. Carentia perfectionis non debet humanitati Christi, negativa est: Sed scientia infusa naturalis, non est debita animæ Christi: Ergo ejus carentia non privativa, sed tantum negativa est. Major patet, Minor probatur: Perfectio non connaturalis animæ, non debetur animæ Christi, prout est in ordine naturæ: Sed intelligere per species à Deo infusas, non est animæ Christi connaturale: Ergo non est illi debitum. Probatur Minor: Non est connaturale animæ, quod per species infusas intelligat, dum est unita corpori, sed solum postquam est separata, ut docet D. Thomas quæst. unicâ de anima art. 15. ad 14. & 20. & art. 17. ad 2. Ergo animæ Christi, quandiu fuit

A corpori unita, non erat connaturale, nec connaturaliter debitum, intelligere per species à Deo infusas, & sine conversione ad phantasmata.

Huic difficili argumento dupliciter responderi potest, primò negando Majorem, ut enim docet D. Thomas hic art. 1. ut anima Christi esset omnino perfecta, oportuit quod omnis ejus potentialitas tã naturalis quàm obediens ad actum reduceretur: potentialitas autem obediens non includit carentiam perfectionis debite, sed perfectionis non debite; est enim potentia obediens receptiva formarum supernaturalium, quæ excedunt debitum omnis naturæ tam creatæ quàm creabilis; ac proinde non solum debuit ratione unionis ad verbum, excludi ab anima Christi imperfectio privativa, verum etiam negativa. Et ratio suprà probatione 3. insinuat est: ut enim ibi dicebamus, humanitati Christi ratione unionis hypostatica fuit debita Christo, titulo connaturalitatis, omnis perfectio illi possibilis, quæ non repugnat ejus beatitudini, & fini redemptionis humani generis.

Secundo responderi potest, datâ Majori, negando Minorem, ad cujus probationem, concessa Majori, distinguo Minorem, illamque concedo de intellectu Christi nudè considerato, sic enim non potest forma supernaturalis ei deberi: nego autem de intellectu Christi ut assumpto ad esse Verbi, sic enim omnis forma supernaturalis, subindeque scientia infusa supernaturalis, titulo connaturalitatis illi debita est; & per consequens carentia talis scientiæ privativa est, comparata ad intellectum Christi ut assumptum à Verbo.

Vel potest eadem Minor rursus distinguui, & concedi de intellectu Christi, ratione suæ naturæ, sic enim forma supernaturalis non potest ei deberi: negari verò de intellectu ejus, ut ad ordinem gratiæ elevato, & ratione gratiæ elevantis; sic enim formam supernaturalem deberi, illius supernaturalitatis non obstat. Christo igitur (ut docet D. Thomas opusc. 2. cap. 216. suprà citato) quia non fuit solum reparator naturæ, sed etiam propagator gratiæ, debentur non solum quæ sunt debita naturæ secundum se, sed etiam quæ sunt debita gratiæ, & illa quorum carentia privativa est, nedum comparatione factâ ad naturam, sed etiam quorum carentia privativa est, collatione factâ cum gratia, ratione debiti ad illam: licet autem scientia infusa supernaturalis non debeatur intellectui animæ Christi in puris naturalibus sumpto, debetur tamen gratiæ in aliquo sui statu, & idè fuit debita Christo, illiusque humanitati, ratione unionis ad Verbum. Ita Cajetanus hic art. 1. & suprà quæst. 9. art. 3.

Ad id quod additur de scientia infusa naturali, respondeo, concessa Majori, negando Minorem; ad cujus probationem, nego etiam Minorem: ad probationem illius dicendum, D. Thomam loqui de anima puri viatoris, huic enim solum, dum est separata à corpore, debetur specierum infusio, non autem de anima videntis Deum, qualis fuit anima Christi; nam illi ratione elevationis supra corpus, orta ex statu beatitudinis, connaturale est intelligere sine conversione ad phantasmata, & independentem à corpore, ut docet D. Thomas hic art. 1. ad 2. & art. 2. in corp. & quæst. 20. de verit. art. 3. ad 1. subindeque intelligere modo angelico, & per species à Deo infusas. Unde licet anima puri viatoris, unita corpori, in cognitione nedum naturali, sed etiam supernaturali, ad phantasmata convertatur, & sine hac

conversione non possit connaturaliter in ordine gratiæ intelligere; certum tamen est, & communiter à Theologis receptum, animam Christi Domini, ratione elevationis supra corpus, orta ex visione beatifica, & statu beatitudinis, quā gaudebat a primo instanti productionis, & unionis cum corpore, objecta supernaturalia sine conversione ad phantasmata connaturaliter intellexisse. Idem dicendum de cognitione naturali, quamvis in ista etiam usus fuerit conversione ad phantasmata, & speciebus ab illis abstractis, beneficio intellectus agentis; ne talis potentia esset in ipso otiosa & frustranea, ut disputatione sequenti patebit.

§. III.

Corollarium precedentis doctrine.

27. **E**X dictis colligitur, scientiam per se infusam, sive naturalem, sive supernaturalem, fuisse Christo inditam à primo instanti suæ conceptionis: Tum quia talis scientia data est Christo ratione unionis hypostaticæ: hanc autem à principio conceptionis habuit. Tum etiam, quia non fuit necessarium Christo, neque nobis utile, quod hac scientiâ aliquo tempore careret. Adde ad Hebræos 10. dici, quod *Christus ingrediens mundum* (id est naturam humanam induens) dixit, *hostiam & oblationem noluisse, corpus autem aptasti mihi &c. tunc dixi ecce venio.* At hæc cognoscere non potuit anima Christi, per scientiam acquiretam, à rebus ipsis acceptam, aut per species abstractas à phantasmatibus; quia potentia ejus exteriore, dum erat clausus in utero Virginis, non poterant ejusmodi species recipere: Ergo id cognovit tunc per scientiam infusam.

28. Dices, Anima Christi à principio suæ Incarnationis habuit actum visionis beatificæ: Ergo in eo instanti non potuit elicere actum scientiæ infusæ. Probatur Consequentia, implicat enim unam potentiam duas operationes simul elicere, ut sæpe docet S. Thomas.

Respondeo ex doctrina ejusdem S. Doctoris 1. p. quæst. 8. art. 7. ad 2. unam eandemque potentiam posse duas operationes, quarum una ad alteram referatur, eique aliquo modo subordinetur, simul exercere: sic enim voluntas simul & semel finem intendit, & media eligit; intellectus simul principia cognoscit, & conclusiones ex illis infert: scientia autem infusa animæ Christi, cognitioni beatificæ ad quam consequitur, quodammodo subordinatur; atque adeo actum utriusque in intellectu Christi simul esse non repugnat, sicut de cognitione matutina & vespertina Angelorum docent communiter Theologi cum D. Augustino.

ARTICULUS II.

An omnia objecta naturalia, ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem, distincte & in particulari cognita fuerint?

29. **A**rticulo precedenti ostensum est, duas scientias per se infusas in anima Christi fuisse, naturalem scilicet & supernaturalem; nunc essentiam scientiæ infusæ supernaturalis, quæ præcipue consideratur à Theologis, investigamus; & quia non potest melius alicujus scientiæ quidditas declarari, quàm ex objectis ad quæ termi-

natur, operæ pretium est, singula objecta ad quæ scientia infusa supernaturalis animæ Christi se extendit, declarare; & discutere, an & quomodo Christus per talem scientiam res naturales, entia supernaturalia creata, actus liberos hominum & Angelorum, futura contingentia, totam rerum possibilitatem collectionem, & denique mysterium Sanctissimæ Trinitatis extra verbum cognoverit: De primo dicemus in hoc articulo, de aliis in sequentibus.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & probatur.

Dico igitur: Christus per scientiam supernaturalem infusam, omnia objecta naturalia cognovit, non solum in communi, seu secundum rationes communes & genericas, vel específicas, sed etiam distincte, & in particulari, seu secundum propriam & distinctam cuiusque individui rationem.

Prima hujus pars conclusionis est contra Vazquem hic disp. 32. cap. 1. num. 5. ubi licet doceat fuisse objecta naturalia per scientiam per se infusam ab anima Christi cognita, loquitur tamen de scientia per se infusa naturali, per supernaturalem verò negat cognosci. Secunda verò est contra Scotum, Gabrielem, & Almainum, negantes animam Christi per scientiam inditam res naturales distincte & in particulari, seu secundum rationes individuales & numericas, cognovisse.

Probatur ergo prima pars contra Vazquem ratione D. Thomæ hic art. 1. ad hanc formam redacta. Decnit ut non solum potentia naturalis, sed etiam obedientialis animæ Christi ad actum reduceretur, ne maneret imperfecta, utpote relicta in potentia: Atqui anima Christi Domini erat in potentia obedientiali ad cognoscenda omnia objecta naturalia per scientiam supernaturalem infusam: Ergo tali scientiâ cognovit omnia entia naturalia. Major patet ex dictis articulo precedenti, Minor verò suadetur primò. Entitas materialis potest per actum spirituales attingi, & de facto terminat spirituales cognitionem, seu intellectualem: Ergo entitas naturalis terminare poterit cognitionem supernaturalem.

Secundò, Esto objectum non possit sui cognitionem excedere, excessu ordinis, quo circa nec entitas spiritalis materiali cognitione, nec supernaturalis naturali possunt cognosci, non tamen necessarium est quod ab illa non excedatur; unde finita entitas terminare potest infinitam cognitionem, & creata increatam: Ergo naturalitas objecti non impedit quin supernaturalem cognitionem in seipso terminare possit.

E Tertiò, Esto objectum naturale, sub ratione naturali objectiva, nequeat attingi per cognitionem supernaturalem, bene tamen sub ratione supernaturali objectiva: At in entibus naturalibus est habilis hæc ratio objectiva, ut ex dicendis constabit: Ergo entia naturalia supernaturalem cognitionem terminare possunt.

Potest etiam eadem pars aliâ ratione suaderi: Congruum enim fuit, ut anima Christi Domini altiori & perfectiori cognitione objecta naturalia cognosceret in seipsis, quàm cognoscuntur ab Angelis; nam sicut anima Christi ratione unionis ad Verbum perfectior sit naturâ angelicâ, ita perfectiorem debet habere scientiam: Sed si illa non cognosceret objecta naturalia supernaturali cognitione, sed tantum naturali, ea non cognosceret

Ffff iij